LUOMULIITTO RY **Lausunto** 19.3.2018

EDUSKUNNAN MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Asia:

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ruokavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

(Hallituksen esitys HE 8/2018 vp)

Yleistä

Luomuliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa Ruokavirastosta ja sen tehtävistä kantanaan seuraavaa.

Ruokaviraston perustaminen yhdistämällä Evira ja Mavi sekä Maanmittauslaitoksesta tehtävät, jotka liittyvät tietohallinnon palvelujen tuottamiseen ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaan liittyvät tehtävät samaksi organisaatioksi on tarkoituksenmukainen valtion hallinnon rationalisointitoimenpide.

Pidämme myös hyvänä, että koko elintarvikeketjun valvonta, ohjaaminen ja kehittäminen ovat samassa virastossa. Erityisesti arvostamme viraston perustamistavoitteista sitä, että elintarvikeketjun toimijoiden näkökulma on tarkoitus ottaa viranomaistyön lähtökohdaksi. Toteutuksessa on tärkeää, että valvonta ja muu toiminta pidetään erillään.

On myös tarkoituksenmukaista, että uusi virasto hyödyntää asiakassuhteissaan digitaalisuuden tarjoamia mahdollisuuksia, mikä yksinkertaistaa ja nopeuttaa asiakkuuksien hoitoa ja hyödyttää myös tuottajia ja elintarvikkeita jalostavia yrittäjiä.

Luomualan resursointi uudessa virastossa

Luomuala on vahvassa kasvussa. Siksi Luomuliitto pitää tärkeänä, että uudessa Ruokavirastossa on riittävästi luomuun erikoistuneita asiantuntijoita, joiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla tuottajat ja jalostajat voivat jatkuvasti kehittää Suomen luomutuotantoa. Muuttuvassa tilanteessa ei vanhaa resurssien jakoa voida suoraan siirtää uuteen virastoon. Luomun kehittämissä on tärkeää, asiantuntijuus, neuvonnallinen valvontaote ja alan toimijoiden yhteistyö.

Valvonta

Ruokaviraston lakisääteisistä tehtävistä yksi tulee olemaan elintarviketuotannon valvonnan johtaminen ja ohjaaminen, kehittäminen ja suorittaminen. Tämä tarkoittaa myös luomuvalvonnan johtamista, ohjaamista, kehittämistä ja suorittamista.

Ennen lopullista päätöstä luomuvalvonnan toteuttamismallista ja organisoitumisesta on hyvä tehdä maa- ja metsätalousministerin lupaama, erilaisia valvontamalleja koskeva selvitys, huomioiden myös EU:n luomuvaatimukset ylittävän lisäsertifioinnin toteuttamisen mahdollisuudet Suomessa. Markkinoilla on tarvetta tiukempiin standardeihin ja myös osalla toimijoista on halua hyötyä luomualan kasvusta löysemmillä kriteereillä esimerkiksi kehittämällä luomua muistuttavia omia brändejä.

Luomualan toimijat pitävät hyvänä sitä, että luomuvalvonnan johtaminen, ohjaaminen ja kehittäminen ovat perustettavan Ruokaviraston vastuulla, sillä se takaa yhtenäiset käytännöt ja tulkinnat sekä osaamisen tason valvonnan suorittamisessa maan eri osissa. Maakuntien roolia luomuvalvonnan suorittajina on syytä selkiinnyttää. Ruokaviraston ja maakuntien välinen yhteistyö valvonnan toteutuksessa on suunniteltava hyvin etukäteen.

Uudistuksen yhteydessä on myös varmistettava, että se takaa yhtenäiset käytännöt ja luomuasetuksen tulkinnat sekä luomusertifioinnin ja valvonnan osaamisen koko maassa ja kohtelee kaikkia luomutoimijoita tarkastusmaksujen osalta samanarvoisesti ja että tarkastusmaksut ovat yhteneväisiä myös eri maakuntien alueella. Luomuliitto toivoo, että luomutarkastusmaksujen määrittäminen ja yhdenmukaisuuden valvonta kuuluu Ruokaviraston tehtäviin.

Luomuvalvonta tulee erottaa muusta tukivalvonnasta ehdottomasti. Viljelijöiden tasavertainen kohtelu ja tarkastuksen asiantuntevuus edellyttävät sitä.

Ruokavirasto viennin edistäjänä

Suomalaisten elintarvikkeiden vienti on kasvussa. Tämä koskee erityisesti luomutuotteita ja luomuluonnontuotteita. Niillä on muuta maataloustuotantoa paremmat mahdollisuudet menestyä vientimarkkinoilla.

Tulevan Ruokaviraston tehtäviin kuuluu elintarvikkeiden, eläinten, kasvien ja niistä saatavien tuotteiden viennin edistäminen. Viennin edistämisen kuuluminen yhdelle viranomaiselle selkeyttää tilannetta.

Ruokavirasto toimeenpano ja maksajaviranomaisena

Maaseutuvirasto ei pystynyt vastaamaan sidosryhmiensä odotuksiin viime EU:n ohjelmakauden vaihtuessa. Tyytymättömyys johtui osin tietojärjestelmien ongelmista ja niiden vaikutuksesta tukien haku- ja maksatusaikoihin. Tästä aiheutui merkittäviä likviditeetti ja verotuksen tasapainottamisongelmia maatiloille.

Uuden Ruokaviraston ja koko hallinnonalan tietohallintoa tulisi yksinkertaistaa ja selkeyttää, ettei vastaavia ongelmia tule vastaisuudessa.

Pauli Talvitie

Luomuliitto ry, puheenjohtaja